

دانشگاه رازی

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی و علوم
ورزشی گرایش رفتار حرکتی

عنوان پایان نامه

**تأثیر ۱۵ هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر مهارت های ادراکی - بینایی پسران ۵ تا
۸ ساله شهرستان روانسر**

اساتید راهنما:

دکتر بهرام یوسفی

دکتر علی حیرانی

نگارش: ایوب صباغی

اسفندماه ۱۳۸۹

تشکر و قدردانی

بدینوسیله از زحمات اساتید گرامی ، دکتر بهرام یوسفی و دکتر علی حیرانی به خاطر راهنمایی و مشاورت در انجام این تحقیق کمال تشکر و سپاسگزاری را دارم .

همچنین از اداره آموزش و پرورش کل استان کرمانشاه و آموزش و پرورش روانسر به خاطر همکاری در این تحقیق نهایت سپاسگزاری را دارم .

در پایان نیز از تمام دانش آموزان شرکت کننده در این تحقیق ، به خاطر شرکت در این پژوهش نهایت تشکر را دارم .

تقديم
به
پدر
و
مادر
عزیزم

چکیده

هدف از انجام این تحقیق بررسی تأثیر پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر مهارت های ادراکی - بینایی دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر می باشد . بدین منظور ۱۹۲ دانش آموز دوره ابتدایی به روش تصادفی - خوشه ای انتخاب شده و براساس نتایج پیش آزمون در دو گروه همگن آزمایش و کنترل قرار گرفتند . گروه آزمایش به مدت پانزده هفته ، فعالیت های منتخب ورزشی را به منظور پاسخ دادن به این سوال که آیا فعالیت های منتخب ورزشی ، می تواند بر مهارت های ادراکی - بینایی که لازمه پیشرفت در تحصیل و یادگیری مهارت های حرکتی می باشد ، موثر باشد یا خیر ، انجام دادند . برای بررسی مهارت های ادراک بینایی از آزمون پیشرفته ادراکی - بینایی فراستینگ استفاده شد . این آزمون پنج مهارت ادراکی - بینایی که شامل هماهنگی چشم و دست ، ادراک تمیز طرح از زمینه ، ادراک ثبات شکل ، ادراک وضعیت در فضا و ادراک روابط فضایی می باشد را ارزیابی می کند . پس از طی پانزده هفته ، از هر دو گروه کنترل و آزمایش پس آزمون به عمل آمد و نتایج پیش آزمون و پس آزمون با استفاده از آزمون t مستقل و t وابسته ، مورد تحلیل و ارزیابی قرار گرفتند . نتیجه تحقیق نشانگر بهبود نمرات مقیاس گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل در تمام خرده آزمون ها بود و این تفاوت در نمرات مقیاس گروه کنترل و آزمایش ، در هماهنگی چشم و دست ، ادراک ثبات شکل ، ادراک وضعیت در فضا و ادراک روابط فضایی از نظر آماری در سطح ۰/۰۵ معنادار است و تنها در ادراک تمیز طرح از زمینه این تفاوت معنادار نبود . بهره ادراکی - بینایی نیز در گروه آزمایش از گروه کنترل بالاتر و از نظر آماری در سطح ۰/۰۵ معنادار می باشد . از یافته های این تحقیق می توان استنباط کرد که این فعالیت های منتخب ورزشی ، سبب بهبود مهارت های ادراکی - بینایی کودکان می شود .

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول : طرح تحقیق
۲	۱-۱- مقدمه
۳	۲-۱- بیان مساله
۵	۳-۱- ضرورت انجام تحقیق
۶	۴-۱- اهداف تحقیق
۶	۱-۴-۱- هدف کلی
۷	۲-۴-۱- اهداف اختصاصی
۷	۵-۱- فرضیه های تحقیق
۸	۶-۱- محدودیت های تحقیق
۸	۱-۶-۱- محدودیت های تحت کنترل محقق
۸	۲-۶-۱- محدودیت های خارج از کنترل محقق
۸	۷-۱- تعاریف مفهومی و عملیاتی
۸	۱-۷-۱- ادراک
۹	۲-۷-۱- ادراک ثبات شکل
۹	۳-۷-۱- ادراک شکل از زمینه
۹	۴-۷-۱- ادراک روابط فضایی
۹	۵-۷-۱- ادراک وضعیت در فضا
۱۰	۶-۷-۱- هماهنگی چشم و دست
۱۱	فصل دوم : مبانی نظری
۱۲	۱-۲- مقدمه
۱۲	۲-۲- دستگاه عصبی انسان
۱۳	۱-۲-۲- قشر مخ
۱۳	۲-۲-۲- مخچه

۱۴۳-۲-احساس
۱۴۱-۳-۲-تفسیر احساس ها بوسیله مغز
۱۴۲-۳-۲-حس بینایی
۱۶۳-۳-۲-نواحی قشری خاص بینایی
۱۶۴-۲-ادراک
۱۷۵-۲-مغز و ادراک بینایی
۱۸۶-۲-تغییرات رشدی در فرآیند حسی - ادراکی
۱۸۱-۶-۲-تغییر در برتری سیستم حسی
۱۹۲-۶-۲-افزایش و بهبود در تشخیص سیستم حسی
۲۰۳-۶-۲-بهبود تلفیق سیستم درون حسی
۲۰۷-۲-ادراک بینایی و مهارت های حرکتی
۲۱۱-۷-۲-ادراک پایداری اندازه
۲۱۲-۷-۲-ادراک شکل و زمینه
۲۱۳-۷-۲-ادراک تمامیت اشیاء در مقابل اجزای آن ها
۲۲۴-۷-۲-ادراک عمق
۲۲۵-۷-۲-جهت یابی فضایی
۲۳۶-۷-۲-ادراک روابط فضایی
۲۴۷-۷-۲-ادراک حرکت
۲۵۸-۲-مشکلات ادراکی - بینایی
۲۵۱-۸-۲-تشخیص شکل از زمینه
۲۵۲-۸-۲-روابط فضایی
۲۶۳-۸-۲-درهم آمیختگی بینایی - حرکتی
۲۷۴-۸-۲-ثبات شکل
۲۷۵-۸-۲-تشخیص دیداری
۲۷۹-۲-تغییرات پیشرفت در عملکرد آزمون پیشرفته ادراکی - بینایی فراستیگ
۲۷۱-۹-۲-رشد هماهنگی چشم و دست

۳۰ ۲-۹-۲- رشد توانایی تمیز شکل از زمینه
۳۱ ۲-۹-۳- رشد توانایی درک ثبات شکل
۳۱ ۲-۹-۴- رشد توانایی تمیز وضعیت در فضا
۳۲ ۲-۹-۵- رشد توانایی ادراک روابط فضایی
۳۳ ۲-۱۰-۱- نظریات مربوط به رابطه بین فعالیت حرکتی و تکامل ادراکی
۳۴ ۲-۱۰-۱- تئوری دید حرکتی گتمن
۳۴ ۲-۱۰-۲- نظریه حرکتی - ادراکی کپارت
۳۵ ۲-۱۰-۳- نظریه حرکت آفرینی بارش
۳۵ ۲-۱۰-۴- نظریه سازماندهی مجدد نظام عصبی
۳۶ ۲-۱۱- تحقیقات انجام شده در داخل کشور
۳۸ ۲-۱۲- تحقیقات انجام شده در خارج از کشور
۴۳ ۲-۱۳- نتیجه گیری و جمع بندی
۴۶ فصل سوم: روش شناسی تحقیق
۴۷ ۳-۱- مقدمه
۴۷ ۳-۲- روش تحقیق
۴۷ ۳-۳- جامعه آماری و حجم نمونه
۴۷ ۳-۴- شیوه انتخاب نمونه
۴۸ ۳-۵- روش اجرا
۴۹ ۳-۶- متغیرها
۴۹ ۳-۶-۱- متغیر مستقل
۴۹ ۳-۶-۲- متغیر وابسته
۴۹ ۳-۷- ابزار اندازه گیری
۵۰ ۳-۸- وسایل اجرای آزمون
۵۱ ۳-۹- شرایط اجرای آزمون
۵۲ ۳-۱۰- نمره گذاری آزمون
۵۳ ۳-۱۱- اعتبار و روایی آزمون

۵۴۱۲-۳- تجزیه و تحلیل آماری.
۵۵ فصل چهارم : تحلیل داده ها
۵۶۱-۴- مقدمه
۵۶۲-۴- وضعیت عقب افتادگی یا پیشرفت سن ادراکی-بینایی نسبت به سن تقویمی
۵۷۳-۴- بررسی روند تغییرات میانگین نمرات مقیاس گروه آزمایش و کنترل
۵۹۱-۳-۴- روند تغییرات دو گروه در رده های سنی برای خرده آزمون های آزمون پیشرفته ادراکی - بینایی فراستینگ
۵۹۲-۳-۴- روند تغییرات دو گروه در خرده آزمون های آزمون پیشرفته ادراکی - بینایی فراستینگ به تفکیک رده سنی
۶۰۳-۳-۴- نمره بهره ادراکی - بینایی دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر در دو گروه آزمایش و کنترل
۶۱۴-۴- آمار توصیفی نمرات بدست آمده در پیش آزمون و پ س آزمون برای خرده آزمون های آزمون پیشرفته ادراکی - بینایی فراستینگ در کل گروه آزمایش و کنترل (۵ تا ۸ سال)
۶۲۵-۴- بررسی فرضیه های تحقیق
۶۲۱-۵-۴- بررسی فرضیه اول تحقیق
۶۳۲-۵-۴- بررسی فرضیه دوم تحقیق
۶۴۳-۵-۴- بررسی فرضیه سوم تحقیق
۶۵۴-۵-۴- بررسی فرضیه چهارم تحقیق
۶۶۵-۵-۴- بررسی فرضیه پنجم تحقیق
۶۷۶-۵-۴- بررسی فرضیه ششم تحقیق
۶۸ فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری
۶۹۱-۵- مقدمه
۶۹۲-۵- خلاصه تحقیق
۷۰۳-۵- یافته های تحقیق
۷۰۴-۵- بحث
۷۰۱-۴-۵- بحث وضعیت هماهنگی چشم و دست دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر...
۷۱۲-۴-۵- بحث وضعیت تمیز طرح از زمینه دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر

۷۱	۳-۴-۵- بحث وضعیت ادراک ثبات شکل دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر
۷۲	۴-۴-۵- بحث وضعیت ادراک وضعیت در فضای دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر
۷۲	۵-۴-۵- بحث وضعیت ادراک روابط فضایی دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر.....
۷۳	۵-۵- بحث اثر بخشی ده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر بهره ادراکی - بینایی دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر.....
۷۳	۵-۶- نتیجه گیری.....
۷۶	۵-۷- پیشنهادات کاربردی
۷۶	۵-۸- پیشنهادات پژوهشی
۷۷	پیوست ها
۱۱۸	منابع و مآخذ

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۱۰۳	نمودار ۴-۱- مقایسه میزان پیشرفت یا عقب افتادگی سن ادراکی - بینایی گروه آزمایش و گروه کنترل در آزمون هماهنگی حرکتی چشم و دست (بر اساس میانگین نمرات هر دامنه سنی)
۱۰۴	نمودار ۴-۲- مقایسه میزان پیشرفت یا عقب افتادگی سن ادراکی - بینایی گروه آزمایش و گروه کنترل در آزمون ادراک تمییز طرح از زمینه(بر اساس میانگین نمرات هر دامنه سنی)
۱۰۴	نمودار ۴-۳- مقایسه میزان پیشرفت یا عقب افتادگی سن ادراکی - بینایی گروه آزمایش و گروه کنترل در آزمون ادراک ثبات شکل (بر اساس میانگین نمرات هر دامنه سنی)
۱۰۵	نمودار ۴-۴- مقایسه میزان پیشرفت یا عقب افتادگی سن ادراکی - بینایی گروه آزمایش و گروه کنترل در آزمون ادراک وضعیت در فضا (بر اساس میانگین نمرات هر دامنه سنی)
۱۰۵	نمودار ۴-۵- مقایسه میزان پیشرفت یا عقب افتادگی سن ادراکی - بینایی گروه آزمایش و گروه کنترل در آزمون ادراک روابط فضایی (بر اساس میانگین نمرات هر دامنه سنی)
۱۰۶	نمودار ۴-۶- مقایسه میانگین میزان پیشرفت یا عقب افتادگی سن ادراکی - بینایی گروه آزمایش و گروه کنترل ۵-۵/۵ ساله
۱۰۶	نمودار ۴-۷- مقایسه میانگین میزان پیشرفت یا عقب افتادگی سن ادراکی - بینایی گروه آزمایش و گروه کنترل ۵/۵-۶ ساله
۱۰۷	نمودار ۴-۸- مقایسه میانگین میزان پیشرفت یا عقب افتادگی سن ادراکی - بینایی گروه آزمایش و گروه کنترل ۶-۶/۵ ساله
۱۰۷	نمودار ۴-۹- مقایسه میانگین میزان پیشرفت یا عقب افتادگی سن ادراکی - بینایی گروه آزمایش و گروه کنترل ۶/۵-۷ ساله
۱۰۸	نمودار ۴-۱۰- مقایسه میانگین میزان پیشرفت یا عقب افتادگی سن ادراکی - بینایی گروه آزمایش و گروه کنترل ۷-۷/۵ ساله
۱۰۸	نمودار ۴-۱۱- مقایسه میانگین میزان پیشرفت یا عقب افتادگی سن ادراکی - بینایی گروه آزمایش و گروه کنترل ۷/۵-۸ ساله
۱۰۹	نمودار ۴-۱۲- مقایسه میانگین نمرات خام هماهنگی چشم و دست گروه آزمایش و گروه کنترل در پسران ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر
۱۰۹	نمودار ۴-۱۳- مقایسه میانگین نمرات خام خرده آزمون ادراک تمییز طرح از زمینه گروه آزمایش و گروه کنترل در پسران ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر
۱۱۰	نمودار ۴-۱۴- مقایسه میانگین نمرات خام خرده آزمون ادراک ثبات شکل گروه آزمایش و گروه کنترل در پسران ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر
۱۱۰	نمودار ۴-۱۵- مقایسه میانگین نمرات خام خرده آزمون ادراک وضعیت در فضا ی گروه آزمایش و گروه کنترل در پسران ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر

- نمودار ۴-۱۶- مقایسه میانگین نمرات خام خرده آزمون ادراک روابط فضایی گروه آزمایش و گروه کنترل در سپران ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر.....
- نمودار ۴-۱۷- مقایسه میانگین های نمرات مقیاس گروه آزمایش و کنترل در هماهنگی چشم و دست
- نمودار ۴-۱۸- مقایسه میانگین های نمرات مقیاس گروه آزمایش و کنترل در آزمون بقیض طرح از زمینه
- نمودار ۴-۱۹- مقایسه میانگین های نمرات مقیاس گروه آزمایش و کنترل در ادراک ثبات شکل
- نمودار ۴-۲۰- مقایسه میانگین های نمرات مقیاس گروه آزمایش و کنترل در ادراک وضعیت در فضا.....
- نمودار ۴-۲۱- مقایسه میانگین های نمرات مقیاس گروه آزمایش و کنترل در ادراک روابط فضایی.....
- نمودار ۴-۲۲- مقایسه میانگین های نمرات مقیاس گروه آزمایش و کنترل در دامنه سنی ۵-۵/۵ سالگی....
- نمودار ۴-۲۳- مقایسه میانگین های نمرات مقیاس گروه آزمایش و کنترل در دامنه سنی ۶-۵/۵ سالگی ..
- نمودار ۴-۲۴- مقایسه میانگین های نمرات مقیاس گروه آزمایش و کنترل در دامنه سنی ۶-۶/۵ سالگی....
- نمودار ۴-۲۵- مقایسه میانگین های نمرات مقیاس گروه آزمایش و کنترل در دامنه سنی ۷-۶/۵ سالگی....
- نمودار ۴-۲۶- مقایسه میانگین های نمرات مقیاس گروه آزمایش و کنترل در دامنه سنی ۷-۷/۵ سالگی
- نمودار ۴-۲۷- مقایسه میانگین های نمرات مقیاس گروه آزمایش و کنترل در دامنه سنی ۸-۷/۵ سالگی....
- نمودار ۴-۲۸- میانگین نمرات خام دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر در گروه آزمایش و کنترل در مرحله پس آزمون.....
- نمودار ۴-۲۹- میانگین نمرات مقیاس دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر در گروه آزمایش و کنترل در مرحله پس آزمون.....

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۸	جدول ۱-۲- مسیره‌های پیشرفت در آزمون پیشرفته ادراکی - بینایی فراستینگ
۵۷	جدول ۱-۴- مقایسه میانگین نمرات خام و مقیاس گ روه کنترل و آزمایش در دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر.....
۵۸	ادامه جدول ۱-۴- مقایسه میانگین نمرات خام و مقیاس گروه کنترل و آزمایش در دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر.....
۶۱	جدول ۲-۴- میانگین نمرات ، انحراف استاندارد ، خطای استاندارد و نتایج تست لون برای نمرات مقیاس در مرحله پیش آزمون.....
۶۱	جدول ۳-۴- میانگین نمرات ، انحراف استاندارد ، خطای استاندارد و نتایج تست لون برای نمرات مقیاس در مرحله پس آزمون.....
۶۲	جدول ۴-۴- نتایج مربوط به آزمون t وابسته و مستقل از پیش آزمون تا پس آزمون در هماهنگی چشم و دست.....
۶۳	جدول ۵-۴- نتایج مربوط به آزمون t وابسته و مستقل از پیش آزمون تا پس آزمون در ادراک تمییز طرح از زمینه
۶۴	جدول ۶-۴- نتایج مربوط به آزمون t وابسته و مستقل از پیش آزمون تا پس آزمون در ادراک ثبات شکل.....
۶۵	جدول ۷-۴- نتایج مربوط به آزمون t وابسته و مستقل از پیش آزمون تا پس آزمون در ادراک وضعیت در فضا.....
۶۶	جدول ۸-۴- نتایج مربوط به آزمون t وابسته و مستقل از پیش آزمون تا پس آزمون در ادراک روابط فضایی
۶۷	جدول ۹-۴- نتایج بدست آمده برای بهره ادراکی - بینایی در آزمون های t وابسته و مستقل در دو گروه آزمایش و کنترل.....

فصل اول

طرح تحقیق

ذات هستی و خلقت انسان با حرکت آغاز شده و پایه های اصلی یادگیری در تعلیم و تربیت و تعامل و تکامل انسان بر مبنای تحرک آدمی است . در هر کاری که انسان انجام می دهد بدن نقش موثری دارد و در استفاده از بدن این نکته اهمیت زیادی دارد که حداکثر قابلیت ها تا سرحد امکان به کار گرفته شود . حتی در جریان تفکر هنگامی که به نظر می رسد ، استفاده از تن به حداقل کاهش می یابد ، باز هم طبق عقیده ای عمومی اشتباهات عظیم اغلب در شرایط بدنی ناسالم اتفاق می افتد . (۲۳) . رشد حرکتی و شرکت فعال کودک در بازی های گوناگون حرکتی اساس رشد عاطفی - اجتماعی ، روانی - حرکتی و شناختی او را تشکیل می دهد . ارتباط و تعامل این جنبه ها به سادگی در رفتار حرکتی کودک کان مشاهده می شود . نخستین خودشناسی و خودآگاهی کودک ، شناخت بدن و حرکاتش است . بنابراین فعالیت های حرکتی - ادراکی کودک در دوره کودکی پایه و وسیله ای برای کشف دنیای پیرامون ، برقراری روابط با اشیاء و افراد و تعاملات عاطفی و هیجانی است . در واقع می توان گفت که آموزش و تجربه از جمله تعاملات اجتماعی هستند که سبب تسریع رشد همه جانبه کودک می شوند (۹) .

بیشتر نظریه های رشد کودک اتفاق نظر دارند که تجربیات حرکتی اولیه ، تاثیر قابل پیش بینی بر دوره های بعدی رشد می گذارد . به عبارت دیگر درصد بالایی از قابلیت کودک در زمینه بازی ، ورزش ، ارتباط ، کار یا حتی سایر جنبه های زندگی ، وابسته به چگونگی و کیفیت تجارب اولیه فرو گذاشته می شود . اکثر متخصصان تربیت بدنی کودک معتقدند که انجام مهارت های حرکتی اساسی ، فرصت استفاده از وسایل ، تکالیف حرکتی و غیر حرکتی باید مطابق با چارچوب خاصی برای کودکان برنامه ریزی شود . ساختار مورد نظر به کودک اجازه می دهد تا اشکال مختلف یک مهارت را به صورت انفرادی تمرین کند ، توانایی های حرکتی شخصی خود را جستجو کند و محدودیت های خویش را تعیین نماید . تمامی این موارد می تواند در یک محیط یادگیری غیر رقابتی رخ بدهد (۱۶) . تحقیقات نشان داده است که تجارب یادگیری های اولیه زندگی فرد ، در یادگیری های بعدی او اثر مثبت دارند . در واقع اگر تجارب گذشته کودک ، نقش میانجی را در یادگیری های فعلی او بازی می کنند ، پس استفاده موثر از بدن کودک و توجه به رشد حرکات مهارتی وی در آموزش او نقش برتر را به عهده خواهد داشت (۳) .

هدف بیشتر برنامه های ادراکی - حرکتی^۱ که امروزه در مدارس مورد استفاده قرار می گیرند، به وجود آوردن فعالیت هایی برای کودکان است تا با انجام این فعالیت ها، جریان رشد و تکامل توانایی های ادراکی آنان بیشتر تسریع گردد. برنامه های ادراکی - حرکتی معمولاً بر اساس این نظریه تشکیل شده اند که بهبود توانایی های ادراکی از طریق فعالیت های حرکتی سرانجام باعث بهبود عملکردهای تحصیلی فرد در مدرسه خواهد شد (۳۰).

دانش آموزان باید در کنار مهارت های حرکتی بنیادی، فعالیت های مربوط به کنترل بدن، تکالیف حرکتی، غیر حرکتی و مهارت های دستکاری را نیز کسب کنند. در این زمینه مربیان دوره های ابتدایی باید ارزش ترکیب تجارب حرکتی مناسب و تمرینات مختلف مهارت های حرکتی را تشخیص دهند. درک اهمیت بازی و رفتارهای آن و نقش بازی در رشد همه جانبه کودکان، معلمان تربیت بدنی را آماده می کند تا درک بیشتری از ویژگی های حرکتی و نیازهای کودکان خردسال داشته باشند (۱۶).

۱-۲- بیان مسئله :

طبق اظهار گوئینز^۲ (۱۹۵۸) از ابتدای قرن بیستم تاکنون ماهیت ادراک بینایی، توجه زیادی را به خود جلب کرده است. وی می افزاید، در طی این مدت مسأله اصلی در این باره ارائه تعریف صحیحی از ادراک بینایی بوده است، پس از وی، لیبویتز^۳ (۱۹۵۶) در این باره می گوید برای ادراک بینایی، تعریفی که اصولاً در سطح جهان پذیرفته شده باشد وجود ندارد. وی می افزاید علت این امر تا حدودی آن جا ناشی می شود که متخصصان رشته های بسیاری به ادراک بینایی توجه دارند. از این رو تعاریف موجود از دیدگاه های مختلفی چون روانشناسی، فلسفه، فیزیولوژی، فیزیک و تعلیم و تربیت ارائه شده است (۳). اما باید به این نکته توجه داشت که ادراک، مهارتی آموختنی است. لذا اعمال اثرات محیطی از طریق شیوه های آموزشی، می تواند یادگیری های ادراکی را بهبود بخشیده و یا تقویت نماید (۱۹). نیشن^۴ (۱۹۶۵) اظهار داشت : کودکانی که دارای مهارت های حرکتی بهتری هستند در خواندن و نوشتن نسبت به کودکانی که که هماهنگی بدنی ضعیف تری دارند، نمرات بهتری کسب می کنند (۱۷).

در سراسر تاریخ، فلاسفه و مربیان بزرگ درباره ی رابطه بسیار نزدیک بین رشد حرکتی و یادگیری مطالبی را نوشته اند. افلاطون، ژیمناستیک را در سطح اول آموزش ها برای تربیت نخبگان قرار داده و ارسطو، روح انسان را مشتمل بر جسم و عقل می داند. اسپینوزا^۵ بر این عقیده است که جسم را باید آموزش داد و به

^۱ -Motor-Perceptul

^۲ - Goins

^۳ - Leibowitz

^۴ - Nissen

^۵ - Spinoza

انجام بسیاری از امور واداشت، تا ذهن تکامل یابد. پیازنه نیز به عنوان یک روانشناس شناخت گرا، در سال های ۱۹۳۶ تا ۱۹۵۲ تأکید کرد که یادگیری حسی - حرکتی اولیه، اساس و پایه رشد شناختی و ادراکی پیچیده تر بعد را تشکیل می دهد. هب^۶ (۱۹۴۹) اهمیت یادگیری حرکتی اولیه را، بخشی مهم و حساس در ساخت عناصر و سلول های تشکیل دهنده مغز می دانست. لوریا^۷ روانشناس روسی در سال ۱۹۶۶، رابطه حیاتی بین یادگیری حرکتی و آموزش رشد شناختی مطرح نمود. در واقع، پیشینه تفکر و دانستن درباره تربیت بدنی و گرایش های تاریخی مربوط، نمایانگر اهمیت رشد حرکتی از زمان های گذشته است. جان ایتارد، ادوارد سگن و خانم ماریا مونته نیز از جمله نظریه پردازان و مربیانی بوده اند که در این باره نظریات خود را مطرح کردند و بالاخره امروز صاحب نظران بسیاری قانون آموزش حرکات برای افراد دارای ناتوانی یادگیری را مورد تأکید قرار می دهند و این امر به ویژه در سال های پیش از دبستان از اهمیت افزون تری برخوردار است. دست اندرکاران آموزش دوران اولیه کودکی، رشد مهارت های حرکتی را به عنوان زیربنایی برای مطالعه رشد کودکان می دانند. بایلی و والری^۸ در سال ۱۹۹۲ برنامه رشد حرکتی را به عنوان بخشی ضروری در برنامه درسی کودکان پیش دبستانی گنجانیده اند (۲۹). به نظر دلکاتو^۹ (۱۹۶۶)، فعالیت های حرکتی، اعمال قسمت های مختلف دستگاه عصبی را پیشرفت می دهد که در نتیجه روی جریان های ادراکی مثل (بینایی و شنوایی) اثر مثبت می گذارد، به عقیده وی کودکان که دارای ناتوانی های حرکتی، ارتباطی و یادگیری هستند، دستگاه عصبی آنها تکامل نیافته و کمبود تمرین های حرکتی می تواند سبب پیشرفت اختلالات زبانی ناتوانی خواندن، مشکلات بینایی و ضعف هجی کردن شود. گمتن^{۱۰} (۱۹۶۴)، پیشرفت الگوهای حرکتی پایه را برای کلیه انواع یادگیری و اجرای مهارت های ضروری دانسته و حرکت را اساس پیشرفت ذهنی می داند، بخصوص بر روی جریان بینایی تأکید فراوان داشته و بیان می کند که ۸۰ درصد از آنچه که ما یاد می گیریم به وسیله ی بینایی آموخته می شود، به نظر وی حرکت و یادگیری، لازم و ملزوم یکدیگر می باشد (۷).

به هر حال، نظریه های مختلف درباره رابطه رشد حرکتی و یادگیری بر این اساس استوارند که یادگیری حرکتی، پایه و مبنایی برای انواع یادگیری محسوب می شود و سه اصل زیربنای ی زیر را درباره ی یادگیری حرکات مطرح نموده اند:

- ۱- یادگیری انسان با یادگیری حرکتی و حرکات آغاز می شود.
- ۲- نوعی توالی طبیعی در مراحل رشد حرکتی و حرکات وجود دارد و اکتساب مهارت های حرکتی در هر مرحله نوعی آماده سازی برای مراحل بعدی محسوب می شود.

^۶ - Hebb

^۷ - Loria

^۸ - Bailey and Wolery

^۹ - Delacato

^{۱۰} - Getman

۳- بسیاری از عملکردهای شناختی و تحصیلی به موفقیت در تمرین های حرکتی بستگی دارند و بعضی از کودکان برای کسب موفقیت های تحصیلی ، به تمرین های بیشتر در فعالیت های هماهنگی ماهیچه های بزرگ و کوچک نیاز دارند . این امر در مورد کودکان دارای ناتوانی یادگیری بسیار صادق است (۲۹) . مشکلات یادگیری کودکان در زمینه ریاضیات ، نوشتن املا و ... توسط محققین مورد بررسی قرار گرفت و مشاهده شده است که این گروه کودکان معمولاً در درک روابط فضایی ، درک بینایی و تفکر دچار مشکلات شدید هستند (۱۳) و با توجه به این که حرکات ورزشی از جمله توصیه های درمانی این مشکل بوده (۱۸) ، و انتظار می رود که در ورزشکاران این مشکل کمتر دیده شود ، در نتیجه محقق را بر آن داشت ، تحقیقی در زمینه اثر پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر ادراک بینایی کودکان انجام داده و به پاسخ این سوال دست یابد که آیا تفاوتی در ادراک بینایی این کودکان در اثر این فعالیت های ورزشی بوجود خواهد آمد یا خیر ؟

۱ ۴ - ضرورت انجام تحقیق :

شمار دانش آموزانی که در کشور اختلال یادگیری دارند ۴ تا ۱۲٪ گزارش شده است اگر هر نوع مشکل ادراکی منجر به افت تحصیلی و کاهش میزان پیشرفت تحصیلی را، ناتوانی یادگیری به حساب آوریم، تعداد دانش آموزان درگیر این مشکل، درصد بسیار بالایی را به خود اختصاص خواهند داد . این گونه مشکلات تنها به افت تحصیلی و اتلاف اقتصاد ملی پایان نمی پذیرد بلکه به سرزنش و تحقیر دانش آموزان و چه بسا به مکانیزمهای دفاعی ناموفق کشانده شوند، این مشکلات از دانش آموز و مدرسه به خانه و خانواده راه می گشاید و اضطراب و ناخشنودی را در همه فضای زندگی می پراکند و حاصل این همه، آسیب سختی است که به بهداشت روانی جامعه وارد می شود (۱۸) . بسیاری از متخصصان ، فعالیت های حرکتی را لازمه بهبود مهارت های ادراکی می دانند از جمله : فرضیه حرکت پاین و ایساکس^{۱۱} (۱۹۹۱) ، که بنا به اظهار اسکافر^{۱۲} (۱۹۵۸) نظری است که افراد باید با اجسامی که حرکت می کنند همراه شوند تا خزانه طبیعی مهارتهای بینایی - فضایی خود را توسعه دهند و نیز نظریه کپارت^{۱۳} که بر پیوند میان ادراک و حرکت تاکید دارد و این پیوند عبارت است از توانایی کودک در ترکیب اطلاعات حرکتی کسب شده برای اطلاعات ادراکی . این پیوند میان اطلاعات ادراکی با اطلاعات حرکتی تا بدان اندازه نزدیک برقرار می شود که معنی واحدی می یابند، کپارت معتقد است که اصولاً کل هر رفتار، حرکتی است و پیش نیازهای لازم برای هر رفتار را واکنش های عضلانی و حرکتی تشکیل می دهد. گتمن^{۱۴} در سال ۱۹۶۵ مدلی از رشد نظام حرکتی و ارتباط

^۱ - Payen and Isacs

^۲ - schaffer

^{۱۳} - Kephart

^{۱۴} - Gettman

متقابل آن با یادگیری ابداع کرده است. نظریه دیگر، نظریه اصالت یا تئوری حرکت آفرینی بارش^{۱۵} است که می گوید الگوهای حرکتی موجب کارآیی یادگیری می شود. نظریه دیگری که رابطه بین شیوه های حرکتی و اختلالات یادگیری را مورد بررسی و تحلیل قرار داده است تئوری شکل نظام عصبی دمن و دلاکاتو^{۱۶} می باشد، که نتیجه تحقیق بر روی بیش از ده هزار کودک می باشد (۷). بسیاری از متخصصان نیز، رشد توانایی های ادراکی را ضرورت اساسی پیشرفت تحصیلی می دانند. همچنین می دانیم بسیاری از نظریه ها و مدل های ادراکی - حرکتی اثرات وسیعی بر تعلیم و تربیت داشته اند (۳). انسان عمدتاً موجودی بصری است، حواس دیگر مکمل حس بینایی در انسان هستند. انسان امروزی بیش از ۸۰ درصد اطلاعات خود را در مغز از راه بینایی یا حداقل در ارتباط با تصویرسازی پردازش می کند (۱۰)، پس می توان گفت، مجموعه اطلاعاتی که یک انسان از راه بینایی می گیرد بسیار زیادتر از حواس دیگر است. آرنهایم^{۱۷} (۱۹۷۳) نیز اظهار می دارد که در میان افراد عادی، بینایی بسیار بیشتر از حواس دیگر در امر یادگیری دخالت دارد. او معتقد است خصلت تفکر اساساً ادراکی است و تمرین اولیه ترسیم، می تواند در کلیه عرصه های یادگیری نقش مهمی در آموزش بصری بازی کند. او اصولاً بر این نظر است که در آموزش و پرورش معاصر، آموزش بصری، تقریباً نادیده گرفته شده است، زیرا که آموزش بصری زیربنای ادراک بینایی و ادراک بینایی شاخه ای از شناخت بشر است (۱۰).

لذا ضرورت دارد که تحقیقات زیادی در زمینه عوامل موثر بر ایجاد یا افزایش ادراک بینایی در کودکان صورت گیرد و هر روندی که باعث پیشرفت ادراک بینایی می شود را شناخت، سپس این روندها را در کودکان به کار بست، چرا که آنان جوانان فعال آینده ی ما می باشند و برای داشتن جامعه ای سالم نیاز است که از امروز به فکر باشیم.

۱-۴- اهداف تحقیق:

اهداف تحقیق حاضر به دو دسته هدف کلی و اهداف اختصاصی تقسیم می شود که عبارتند از:

۱-۴-۱- هدف کلی:

هدف کلی از این تحقیق بررسی اثربخشی پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر مهارت های ادراکی - بینایی و بهره ادراکی - بینایی پسران ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر می باشد.

^{۱۵} - Barsch movigenic theor

^{۱۶} - Doman and Delacato

^{۱۷} - Arnheim

۱-۴-۲- اهداف اختصاصی :

- بررسی تأثیر پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر "هماهنگی حرکتی چشم و دست"^{۱۸} دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر
- بررسی تأثیر پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر "ادراک تمییز طرح از زمینه"^{۱۹} دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر
- بررسی تأثیر پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر "ادراک ثبات شکل"^{۲۰} دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر
- بررسی تأثیر پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر "ادراک وضعیت در فضای"^{۲۱} دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر
- بررسی تأثیر پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر "ادراک روابط فضایی"^{۲۲} دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر
- بررسی تأثیر پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر " بهره ادراکی - بینایی " دانش آموزان پسر ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر

۱ ۵ - فرضیه های تحقیق :

- ۱- پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر هماهنگی حرکتی چشم و دست پسران ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر تأثیر دارد.
- ۲- پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر ادراک تمییز طرح از زمینه پسران ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر تأثیر دارد.
- ۳- پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر ادراک ثبات شکل پسران ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر تأثیر دارد.
- ۴- پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر ادراک وضعیت در فضای پسران ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر تأثیر دارد.
- ۵- پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر ادراک روابط فضایی پسران ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر تأثیر دارد.

^{۱۸} - Eye-Motor Coordination

^{۱۹} - Figure and Ground Perception

^{۲۰} - Form Constancy Perception

^{۲۱} - Position In Space Perception

^{۲۲} - Spatial Relation Perception

۶- پانزده هفته فعالیت های منتخب ورزشی بر بهره ادراکی - بینایی پسران ۵ تا ۸ ساله شهرستان روانسر تأثیر دارد .

۱-۶- محدودیتهای تحقیق :

در هر پژوهشی محدودیتهای به وجود می آید که محقق سعی می کند با کنترل آنها از دخالت متغیرهای ناخواسته جلوگیری کند تا نتایج بدست آمده فقط حاصل متغیر مورد بررسی باشد . اما گاهی، برخی متغیرهای ناخواسته نیز خارج از کنترل محقق است و او نمی تواند تأثیر آنها را برطرف کند، اما نسبت به آنها آگاهی دارد.

۱-۶-۱- محدودیت های تحت کنترل محقق :

- ۱) جامعه تحقیق منحصر به آزمودنیهای پسر می باشد.
- ۲) سن آزمودنیها بین ۵ تا ۸ سال انتخاب شدند.
- ۳) این تحقیق به شهرستان روانسر محدود می شود .

۱-۶-۲- محدودیتهای خارج از کنترل محقق :

- ۱) عدم دسترسی به آزمونهای هنجاریابی شده در ایران
- ۲) عدم کنترل وضعیت اجتماعی - اقتصادی آزمودنیها
- ۳) عدم کنترل میزان انگیزش آزمودنی ها هنگام اجرای آزمون

۱ ۴- تعاریف مفهومی و عملیاتی :

از آنجایی که بسیاری از واژه ها و اصطلاحات معانی گوناگون دارد ممکن است واژه هایی برای خواننده نامفهوم باشد و یا با مفهومی غیر از آنچه مورد نظر محقق است جلوه گر شود . لذا محقق موظف است این گونه واژه ها و اصطلاحات را تعریف نماید.

۱-۷-۱- ادراک :

تعریف مفهومی: تعبیر و تفسیری که فرد از محرک حسی به عمل می آورد ادراک گفته می شود (۳۰).
تعریف عملیاتی: در این تحقیق بیشتر به ادراک بینایی که با آزمون ادراکی - بینایی فراستیک سنجیده می شود توجه می شود.